

Nascholing

Chronische suïcidaliteit; van beheersen naar begrijpen Handvatten voor de praktijk

Persoonlijkheidsstoornissen

altrecht

*specialistische
geestelijke
gezondheidszorg*

informatie voor professionals

Suïcidaliteit treedt vaak op bij mensen die kampen met een Borderline persoonlijkheidsstoornis. In de DSM 5 wordt deze suïcidaliteit omschreven als 'recidiverende suïcidale gedragingen, gestes of dreigingen, of automutilatie'. In tegenstelling tot suïcidaliteit bij stemmingsstoornissen, die acuut ontstaat, is er bij patiënten met een Borderline persoonlijkheidsstoornis meestal sprake van chronische suïcidaliteit, die lang kan aanhouden (maanden tot jaren). De ZEPS Academy* verzorgt een ééndaagse training voor professionals die in hun dagelijkse werk te maken hebben met patiënten met chronische suïcidaliteit.

Achtergrond

Patiënten met chronische suïcidaliteit doen vaak herhaalde zelfmoordpogingen. Uit onderzoek blijkt dat patiënten met een Borderline persoonlijkheidsstoornis gemiddeld 3 pogingen per jaar doen, waarbij de frequentie afhankelijk is van de mate van impulsiviteit (Soloff, 2000). Dreiging met suïcide en suïcidepogingen treden vaak op vroeg in het beloop van de stoornis, tussen het 20e en 25e levensjaar. Een geslaagde suïcide treedt gemiddeld later op, rond het 37e jaar (Paris & Zweig-Frank, 2001). Het percentage patiënten dat uiteindelijk suïcide pleegt, wordt geschat op bijna 10% (Rihmer & Benazzi, 2010). Er zijn aanwijzingen dat dit percentage de laatste jaren afneemt, omdat er betere behandelingen beschikbaar zijn.

Heftige gevoelens

Chronische suïcidaliteit en dreiging met suïcide roepen heftige gevoelens op, ook bij behandelaars. Emoties als angst, onmacht en boosheid bij behandelaars kunnen ertoe leiden dat de behandeling zich gaat richten op het beheersen van het suïciderisico, hetgeen juist tot verdere escalatie van suïcidaal gedrag kan leiden. Niet zelden zitten betrokkenen 'met de handen in het haar' en vast in een negatieve spiraal met steeds meer suïcidaliteit.

Suïcidaal gedrag als onderdeel van de behandeling

Het is daarom belangrijk dat behandelaars van patiënten met persoonlijkheidsstoornissen chronische suïcidaliteit kunnen verdragen en begrijpen, voordat ze het kunnen gaan behandelen. Door suïcidaal gedrag te duiden als een signaal van tekortschietende coping, wordt het een regulier onderdeel van de behandeling. Oorzaken, spanningsbronnen en onderhoudende factoren kunnen nu gezamenlijk worden opgespoord. Het suïcidale gedrag wordt niet 'verboden', maar wel geïdentificeerd. Suïcidaliteit is daardoor niet langer een incident, maar een

* Meer informatie over de ZEPS Academy vindt u op onze website: www.altrecht.nl onder 'Zorgenheden' > 'Persoonlijkheidsstoornissen'.

potentieel toekomstig probleem waarvoor beleid op te stellen is. Op langere termijn is het doel om de emotieregulatie en het probleemoplossend vermogen te verbeteren, waardoor patiënten meer zelfcontrole ontwikkelen en kunnen leren omgaan met suïcidaliteit. De training van de ZEPS Academy biedt behandelaars concrete handvatten om chronische suïcidaliteit te begrijpen, een plek te geven en actief aan te pakken.

Altrecht Persoonlijheidsstoornissen

De zorgeenheid Persoonlijheidsstoornissen van Altrecht biedt hoogspecialistische zorg aan patiënten met een persoonlijkheidsstoornis. Dit doet zij in zowel (dag)klinische als ambulante setting. De belangrijkste behandelmethodieken binnen de zorgeenheid zijn GIT-PD, MBT, SFT en AFT. Vanuit de wens om deze specialistische kennis over te dragen op anderen en zo de zorg voor patiënten met persoonlijkheidsstoornissen te verbeteren, is de ZEPS Academy opgericht en zijn verschillende trainingen ontwikkeld, waaronder de training Chronische suïcidaliteit.

Waaruit bestaat de training?

De training 'Chronische suïcidaliteit' biedt een alternatieve behandelstrategie voor het omgaan met chronische suïcidaliteit vanuit verschillende referentiekaders. Naast theoretische achtergrond, is er veel aandacht voor casuïstiek uit de dagelijkse praktijk.

Doelen van de training

- het vergroten van kennis over het ontstaan van chronisch suïcidaal gedrag bij patiënten met een persoonlijkheidsstoornis vanuit verschillende perspectieven.
- het aanleren van vaardigheden die toegepast kunnen worden bij patiënten met een persoonlijkheidsstoornis in crisis, die zich presenteren met chronisch suïcidaal gedrag.
- het maken van een risicoweging bij chronisch suïcidaal gedrag.
- het opstellen van een behandelplan en specifieke vaardigheden ten behoeve van de afstemming met patiënt, naastbetrokkenen en ketenpartners.

Onderdelen van de training

In de training komen de volgende onderdelen aan de orde:

- samenvatting Multidisciplinaire Richtlijn Diagnostiek en Behandeling van Suïcidaal Gedrag.
- het opstellen van een structuurdiagnose: schrijfoefening in tweetallen aan de hand van een casus.
- theoretische inleiding chronische suïcidaliteit bij persoonlijkheidsstoornissen met 2 video's ter illustratie.

- crisisvaardigheden met theoretische inleiding en rollenspel.
- omgaan met chronische suïcidaliteit met theoretisch deel en rollenspel en koppeling met leerdoelen.
- maken van een risicoweging en verslaglegging bij chronische suïcidaliteit met plenaire uitleg aan de hand van een voorbeeldcasus en oefenen in subgroepen.
- inbreng eigen casuïstiek en discussie.

Waar, voor wie en door wie?

De training wordt gegeven door 2 ervaren trainers. De cursus is bedoeld voor professionals die in hun dagelijkse hulpverlening te maken krijgen met patiënten met persoonlijkheidsstoornissen en die hun behandelvaardigheden m.b.t. chronische suïcidaliteit willen vergroten. Deelnemers ontvangen na afloop een certificaat.

Accreditatie

Accreditatie kan op aanvraag verzorgd worden.

Aanmelden en contact

Inschrijven kan door een mail te sturen naar de Altrecht Academie:

altrechtacademie@altrecht.nl. Zie voor de actuele prijzen de prijslijst op onze site bij het kopje ZEPS Academy: **www.altrecht.nl/zorgenheid/persoonlijkheidsstoornissen**

De cursussen kunnen op aanvraag incompany gegeven worden.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

Mevrouw P. Biesot, managementassistente

Telefoon: 06 - 50 12 44 64

E-mail: ZEPSacademy@altrecht.nl

www.facebook.com/altrecht

www.twitter.com/altrecht

www.altrecht.nl